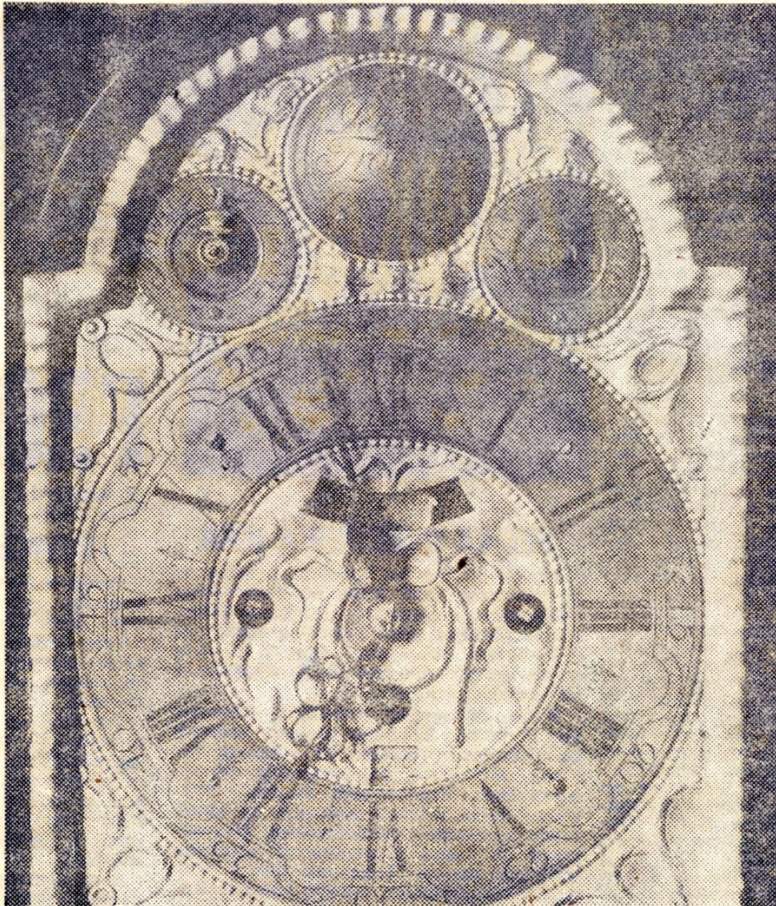

IZLOŽBA SATOVA ZAGREBAČKIH URARA 18. I 19. STOLJEĆA U MUZEJU GRADA ZAGREBA

Smotra starih ura

I ure odražavaju duh vremena u kojem su nastale

SAT U STILU RANOG KLASICIZMA, RAD ZAGREBAČKOG URARA PETERA FRÖLICHA

U Muzeju grada Zagreba otvorena je do 27. o. m. izložba satova zagrebačkih urara. Kada je Muzej prije izvjesnog vremena zamolio građane Zagreba, vlasnike starih ura da ih posude radi kompletiranja ove izložbe o zagrebačkom urarstvu 18. i 19. stoljeća, nije se očekivao tako veliki odaziv Zagrepčana. No, mnogi vlasnici ura požurili su da pomognu Muzeju u istraživanju i proučavanju povijesti ove grane zanajstva. Tako zahvaljujući njima, kao i razumijevanju još nekoliko muzeja u gradu, realizirana je ova nadasve zanimljiva izložba.

U Muzeju grada Zagreba tik-takaju ovih dana najrazličitiji zidni i stolni satovi — različiti ne samo po svojim dimenzijama nego i po svom vanjskom izgledu. Kao i namještaj, satovi također odražavaju duh vremena u kojem su nastali, jer počev od kasnog baroka i ranog klasicizma oni postaju sastavni dio stambenog prostora. Na nekima od njih (koje je izradio Thomas Leutner ili Heinrich Rosenberg) nagomilana je figuralna plastika sa simboličkim i alegoričkim sadržajima. Međutim, tek od 1820. pa sve do sredine 19. stoljeća, ura postaje neophodna u građanskom kućnom ambijentu. Stoga satovi iz ovog vremena da bi bili što privlačniji imaju ugrađene muzičke automate s laganim plesnim melodijama, a u doba ilirskog preporoda i nacionalnim napjevima. Urar Peter Semmelroth izradio je najviše takvih satova pa je, kako saznajemo iz »Ilirskih novina« 1841. godine posebno bio pozivan »od mnogih domorodaca« da im ugradi mehanizam s narodnim napjevima. To razdoblje — ampira i bidermajera — zastupljeno je s najvećim brojem urarskih majstora, koji realiziraju ure stilski usklađene do maksimalnih granica. No tu, gotovo klasičnu usklađenost ura tog perioda, prekida neobarok koji dolazi nešto kasnije.

Epoha ručne izrade satova potpuno je prekinuta potkraj 19. stoljeća, jer će i u Zagrebu prevladati industrijski proizvodi. Za urare koji su do tog trenutka bili neophodni svom gradu, bilo je sve manje posla i — bilo ih je sve manje. Pa ipak, ona dva stoljeća — 18. i 19. — cvata zagrebačkog urarstva, ostavila su mnogo toga što govori o spretnosti zagrebačkih urarskih majstora, o njihovom entuzijazmu i želji da ugođe svojim sugrađanima, da im neophodne kućne predmete učine lijepim, ugodnim i intimnim. Stoga je i ova izložba još jedan zanimljivi izlet u prošlost našeg grada, koja nas obogaćuje još jednim saznanjem da živimo i izrastamo na bogatoj kulturnoj tradiciji.

E. C.